

371/2

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

8. funkční období

371/2

USNESENÍ

*Stálé komise Senátu
pro Ústavu České republiky
a parlamentní procedury
č. 13 ze dne 17. července 2012*

**SENÁT
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY**

8. FUNKČNÍ OBDOBÍ

STÁLÁ KOMISE SENÁTU PRO ÚSTAVU ČR A PARLAMENTNÍ PROCEDURY

13. USNESENÍ

z 18. schůze, konané dne 17. července 2012,

ke stanovisku k návrhu zákona o volbě prezidenta republiky (senátní tisk 371)

Stálá komise Senátu pro Ústavu ČR a parlamentní procedury

- I.** **schvaluje** stanovisko k návrhu zákona o volbě prezidenta republiky (senátní tisk 371), které je obsaženo v příloze tohoto usnesení;
- II.** **pověřuje** předsedkyni komise, aby předložila toto usnesení předsedovi Senátu a seznámila s ním všechny senátory.

Jiřina Rippelová v.r.
předsedkyně komise

Stanovisko
Stálé komise Senátu pro Ústavu ČR a parlamentní procedury
k návrhu zákona o volbě prezidenta republiky
(senátní tisk 371)

Stálá komise Senátu pro Ústavu ČR a parlamentní procedury připomíná své obecnější výhrady k institutu přímé volby hlavy státu v podmínkách České republiky a její parlamentní formy vlády, jakož i konkrétnější připomínky k textu novely Ústavy, posléze schválené jako ústavní zákon č. 71/2012 Sb. (viz usnesení č. 9 z 31. ledna 2012).

Konkrétní připomínky k novele Ústavy se zčásti promítají rovněž v posouzení předloženého návrhu zákona, kde je však již nelze vyřešit, takže nezbyvá než je vzít na vědomí. Jde jednak o konstrukci případného druhého kola volby i jen s jediným kandidátem, kdy chybí prvek výběru mezi alternativami (přitom, kdyby byla podána pouze jediná kandidátní listina, volba se nekoná a bude vyhlášena volba nová), zejména však o koncepci soudního přezkumu. Jelikož byl soudní přezkum volby prezidenta republiky svěřen správním soudům, nelze vyloučit možnost přezkumu jejich rozhodnutí Ústavním soudem, a to – při absenci zvláštního řízení obdobného sporu o platnost zvolení poslance či senátora – cestou rozhodování o ústavní stížnosti. Do značné míry bude na Ústavním soudu samotném, aby zvážil, nakolik půjde u případného stěžovatele skutečně o zásah do jeho ústavně zaručených práv a svobod (jakých), a nakolik „pouze“ o tvrzené porušení objektivního práva. Stejně tak bude pro vymezení potenciálního okruhu stěžovatelů podstatné, zda půjde pouze o ty, kteří podali volební stížnost, anebo i o jiné osoby. Podle odpovědí na tyto a podobné otázky mohou viset otazníky jak nad průběhem volebního procesu, tak i nad jistotou výsledku, tedy nad tím, že rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o platnosti volby kandidáta, po němž bude následovat složení prezidentského slibu, nebude později zpochybněno.

Pokud jde o vlastní úpravu zákona, mohou vznikat pochybnosti o věcné správnosti či o interpretaci těchto ustanovení:

1. § 18 odst. 2: Je-li klíčem pro obesílání okrskových volebních komisí reprezentace kandidáta, resp. jeho navrhovatelů, bylo by zřejmě správnější, kdyby členy okrskových volebních komisí nominovaly skupiny navrhujeících poslanců a senátorů, než politické strany v parlamentních komorách a krajských zastupitelstvech. Zvolené řešení je jistě pragmatičtější.

2. § 22 odst. 5: Bude k odvolání zmocněnce třeba souhlasu všech navrhujeících poslanců nebo navrhujeících senátorů, anebo stačí jejich většina? V prvním případě by dostačovalo, kdyby jeden nesouhlasil, a zmocněnec by nebyl odvolán.

3. § 24 odst. 4: Vzhledem k tomu, že řada potenciálních kandidátů pro prezidentskou volbu v roce 2013 již zřejmě zahájila sběr finančních prostředků, je otázkou, zda vždy dostojí zákonným požadavkům na identifikaci dárce, které se stanou účinnými až v říjnu t.r. Návrh zákona ovšem předpokládá, že všechny dříve vybrané prostředky budou převedeny na volební účet a náležitě identifikovány. Znamená to, že kdyby potenciální kandidát nebyl schopen dárce v zásadě dodatečně identifikovat např. „adresou místa pobytu“ (trvalého, skutečného?), nemůže peníze využít?

4. V souvislosti s „petičními“ listinami stojí za zmínku, že na rozdíl od sběru podpisů v rámci evropské občanské iniciativy se v návrhu zákona nepředpokládá přestupková odpovědnost někoho, kdo falšuje petiční archy, osobní údaje osob atd.

5. § 35 a 36: Určitá tenze se zdá být patrná mezi formulacemi užitými v § 35 a § 36. Z § 35 je zřejmé, že volební kampaň nemusí vést jen kandidát, resp. jeho volební výbor, ale kdokoli (soukromá kampaň na podporu kandidáta XY). Z toho ovšem plyne, že ne všechny výdaje budou pod kontrolou kandidáta, který o nich ani nemusí vědět. To by mělo být zohledňováno při kontrole volebního účetnictví, jakkoliv to současně vytváří prostor pro obcházení zákona (na další možné problémy v kontrole financování volební kampaně poukazuje stanovisko legislativního odboru Kanceláře Senátu). Čistě

dobrovolnické aktivity, s nimiž není spojována úplata, nejspíše součástí volební kampaně ve smyslu zákona nejsou.

6. § 35: Na § 35 navazuje novela zákona o regulaci reklamy, která zakazuje anonymní reklamu týkající se voleb po dobu volební kampaně. Otázkou však je, kdy se vlastně volební kampaň odehrává, protože volební zákon ji vymezuje jako činnost, zatímco zákon o regulaci reklamy jako dobu (doba předepsaná pro vylepování plakátů na oficiální obecní ploše, doba od registrace kandidátní listiny, doba od zahájení sběru podpisů, doba od vyhlášení voleb...?). Vodítko, které by mohlo být skryto ve formulaci o podpoře kandidáta, tedy až o době po registraci kandidátní listiny, sám návrh zákona odmítá, když operuje s vyhlášením voleb, ba dokonce i dobou před vyhlášením voleb. Samotná anonymní reklama není považována za delikt; tím by zřejmě bylo až to, kdyby šířitel reklamy odepřel prozradit zadavatele.

7. § 38: Navržená textace nevyklučuje, aby bylo nahlížení do účetnictví formou dálkového přístupu zpoplatněno, byť to asi není příliš pravděpodobné. Podstatně spornější je role mandátového a imunitního výboru Senátu, který má být adresátem volebního účetnictví jednotlivých kandidátů s dost možná desetitisíci položkami. Návrh novely jednacního řádu Senátu působí dojmem, jako by předpokládal, že mandátový a imunitní výbor Senátu volební účetnictví obligatorně přezkoumá a posoudí jeho soulad s pravidly financování volební kampaně. Pravděpodobnost, že se s tím politický orgán složený z laiků a podporovaný jednou tajemnicí bude s to uspokojivě vypořádat, není právě velká. Navíc není zřejmé, proč je kompetence mandátového a imunitního výboru Senátu vůbec založena, pokud se současně umožňuje soudní přezkum financování volební kampaně ze strany Městského soudu v Praze s vyvozením sankce v podobě odvodu finančních prostředků do státního rozpočtu.